

Aan de leden van de vaste commissie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
(per e-mail: cie.ocw@tweedekamer.nl)

Den Haag, 6 juni 2013

Ref.13/26/DS/LW/bdo

Onderwerp: Reactie van de Nederlandse Vrouwen Raad op de Hoofdlijnenbrief
Emancipatiebeleid van minister Bussemaker aan de Tweede Kamer d.d. 10 mei 2013

Geachte leden van de Vaste Commissie,

Hierbij bieden wij de reactie aan van de Nederlandse Vrouwen Raad op de Hoofdlijnenbrief
Emancipatie van minister Bussemaker aan de Tweede Kamer d.d. 10 mei 2013.

Wat we herkennen en waar we positief over zijn:

1. Dat emancipatie terecht als verbindend verschijnsel wordt gezien op meerdere maatschappelijke terreinen en voortdurend onderhoud behoeft.
2. Dat in de brief vrouwenrechten mensenrechten worden genoemd.
3. Dat de minister de preventie en aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties wil verbeteren.
4. Dat het belang van economische zelfstandigheid van vrouwen wordt benadrukt.
5. Dat er aandacht wordt gegeven aan de balans tussen arbeid en zorg.
6. Dat er aandacht wordt gevraagd voor vrouw en gezondheid.¹
7. Dat de minister het belang onderschrijft van de doorstroom van vrouwen naar hogere functies in het bedrijfsleven, de overheid en de wetenschap.

Gemist wordt:

- a. De financiële vertaling van het beleid. Doordat dit ontbreekt kunnen we geen inzicht verkrijgen in de te nemen maatregelen en deze ook niet goed beoordelen.
- b. Een heldere relatie tussen het emancipatiebeleid en de verplichtingen van de regering die voortkomen uit de ondertekening van het VN-Vrouwenverdrag.² Hierbij verwijzen we ook naar de reactie van o.a. de Vereniging voor Vrouw en Recht. Wat betreft de problematiek van huiselijk geweld wordt bijvoorbeeld gemist dat er geen verwijzing in staat

¹ Het SCP-rapport over vrouw en gezondheid geeft aan dat specifieke en genderbewuste gezondheidszorg nodig is. Ook art.12 in het VN-Vrouwenverdrag geeft dat aan.

² Het CEDAW (de VN-commissie die aan alle regeringen rapportages vraagt over de resultaten van hun emancipatiebeleid) heeft Nederland gevraagd om in juli te rapporteren over wat ze doet om geweld tegen vrouwen en meisjes te bestrijden.

opgenomen naar een te ontwikkelen Nationaal Actieprogramma Huiselijk Geweld. Zo ook ontbreken maatregelen om vrouwenhandel en huwelijksdwang tegen te gaan.

- c. Hoe de problemen worden opgelost voor vrouwen om (meer uren) te gaan werken.³
- d. Suggesties voor verbeteringen in de voorzieningenstructuur. Wij denken dat dit nodig is om de arbeidsparticipatie van vrouwen te vergroten.⁴ We willen daarom vragen naar een effectrapportage van de bezuinigingen op de zorgsector om zichtbaar te maken wat dit betekent voor vrouwen en welke mogelijkheden er zijn om ervoor te zorgen dat zij toch economische zelfstandig blijven.
- e. De positie van oudere vrouwen wordt niet vermeld in de brief. Dit betreft zowel de beeldvorming in de media als ook de economische positie van oudere vrouwen. Het CEDAW heeft ook hierover aparte aanbevelingen gedaan.
- f. De economische waarde van onbetaald werk. Mantelzorg, vrijwilligerswerk en andere vormen van onbetaalde inzet zijn van grote waarde voor de samenleving en voor de economie. Dit aspect wordt gemist in de hoofdlijnenbrief.

Aanbevelingen:

- a. Voor een goede uitwerking van het emancipatiebeleid zijn maatschappelijke (vrouwen)organisaties en kennisinstututen belangrijk om draagvlak voor het beleid te creëren en zijn ze belangrijke partners voor de overheid
 1. Als gevolg van bezuinigingen en decentralisatieprocessen worden veel maatschappelijke organisaties, waaronder o.a. vrouwenorganisaties, in hun subsidies gekort, terwijl zij een belangrijke bijdrage in de samenleving kunnen leveren aan de uitvoering van emancipatiebeleid en de mogelijkheid hebben om hierbij vrijwilligers te betrekken.⁵ Vrouwenorganisaties moeten betrokken worden bij het tot stand komen en uitdragen van beleid. Dit is ook een van de aanbevelingen vanuit het CEDAW.
- b. Bereken de maatschappelijke kosten en baten van het niet economisch zelfstandig zijn van vrouwen en investeer in maatregelen om dit aan te pakken

³ We denken daarbij bijv. aan: de dure kinderopvang, vooral voor vrouwen met een laag uur-inkomen; de toenemende druk op vrouwen om zorg te verlenen in het informele circuit a.g.v. bezuinigingen; de verslechtering van de WW. Vrouwen die ontslagen worden, zoals nu bijvoorbeeld door bezuinigingen in de zorg, komen sneller in de bijstand en/of worden afhankelijk van hun partner; de positie van zwangere vrouwen op de arbeidsmarkt.

⁴ Er werken veel vrouwen in de zorg, onbetaald maar ook betaald. Dat laatste veelal in kleine banen en met tijdelijke/freelance contracten. Als de overheid in haar beleid economische zelfstandigheid van vrouwen nastreeft is bezuinigen op de zorgsector zonder rekening te houden met de consequenties is dit strijdig met dit beleid.

⁵ Zo verwachten wij dat de a.s. beëindiging van subsidie eind 2014 voor een van onze samenwerkingspartners, nl. het Landelijk Overleg Minderheden, nadelig zal uitpakken voor de emancipatie. Het is belangrijk dat er aandacht blijft voor de verschillen tussen migrantengroepen w.b. de ontwikkeling van emancipatie.

De economische onzelfstandigheid van vrouwen kost de samenleving geld. We denken daarbij aan de kosten voor uitkeringen aan alleenstaande moeders, aan vrouwen zonder pensioen, aan toeslagen aan vrouwen met een laag inkomen. Een goede investering in maatregelen die de economische zelfstandigheid van vrouwen bevorderen zoals betere beloning en arbeidsvoorwaarden voor werkers in de zorg, aanpassing van schooltijden en winkeltijden aan werktijden, stimuleren van mannen in de zorg, mogelijkheden voor mannen verbeteren om deeltijd te werken en zorgtaken op zich te nemen, zullen positief uitwerken. Wij vinden het belangrijk dat vrouwen goed worden geïnformeerd over de consequenties van hun financiële positie en dat zij op een positieve manier worden overtuigd van het belang van economische zelfstandigheid in alle levensfasen.

- c. **Maak zichtbaar wat de effecten zijn van de bezuinigingsmaatregelen op vrouwen.** Veel vrouwen werken in sectoren waar bezuinigd wordt zoals de zorg. Zij verliezen veelal hun baan. Bezuinigingen leggen tegelijkertijd een druk op vrouwen om de vraag naar zorg en kinderopvang onbetaald op te vangen.
- d. **Stel de streefcijfers voor het percentage vrouwelijke hoogleraren naar boven bij van 15% naar ten minste 30% voor 2017 conform de streefcijfers voor het percentage vrouwen in raden van besturen.** We verwijzen hiervoor ook naar de reactie van de vereniging van Vrouwelijke Wageningse Ingenieurs (V.W.I.). Om deze streefcijfers te halen bevelen we aan om in contact te treden met vrouwenorganisaties die hoger opgeleide vrouwen als achterban hebben.
- e. **We bevelen aan dat het ministerie sterk coördinerend en stimulerend optreedt naar de verschillende vakdepartementen**
Aanbevolen wordt om daarbij te investeren in de deskundigheid op het gebied van genderaspecten van beleid bij andere ministeries en op de naleving van internationale vrouwenverdragen.
- f. **Maak op internationaal niveau beter gebruik van Europese en internationale netwerken waar ook veel Nederlandse vrouwenorganisaties bij aangesloten zijn**
Door gebruik te maken van deze verschillende kanalen is het mogelijk om de aandacht die door de Nederlandse overheid op Europees en internationaal vlak voor bepaalde thema's wordt gevraagd te versterken.

Namens de Nederlandse Vrouwen Raad,

Dieny Scheffer, voorzitter